

Ogen om te zien

Vandaag wil ik graag met jullie spreken over 'hoe we dingen zien'.

De manier waarop we dingen zien, stuurt onze gevoelens, onze interpretaties en ons gedrag. Bedenk hoe verschillend mensen kunnen reageren op dezelfde situatie: de één wordt boos en defensief, terwijl de ander kalm blijft. Hoe je reageert in een bepaalde situatie heeft veel te maken met hoe je dingen ziet, hoe je mensen ziet, hoe je jezelf of God ziet. En we kunnen soms vastzitten in onze perspectieven.

Zijn er situaties in je leven waarin je het gevoel hebt vast te zitten in je perspectieven? Dat gevoel heb ik best vaak. Als je vastzit, komt weinig nieuw informatie bij je binnen. Dan krijg je een 'blind spot'. Herkenbaar?

Weet je dat Jezus hierover onderwees? De mensen in zijn tijd waren net als wij! Ook zij zaten af en toe vast in hun kijk op het leven. Blindspots. Vandaag zullen we zien dat Jezus ons wil en kan genezen van blindheid, ook in de brede zin van het woord.

Vandaag gaan we inzoomen op drie Bijbelteksten. Onze **eerste tekst** komt uit Marcus 10:47-52. Vertaling "kijkbijbel". Ik projecteer ook wat images van de kijkbijbel. En ik lees voor. Kennen jullie deze Bijbel? Een van mijn favorieten. Afgelopen week is de schilder van deze fijne illustraties, kees de kort, overleden.

>>

Op een dag komt Jezus in de buurt van de stad Jericho. Langs de kant van de weg zit Bartimeüs. Hij is blind en bedelt om geld. Hij hoort dat er een heleboel mensen voorbijkomen. "Wat is er aan de hand?" vraagt hij. En iemand antwoordt hem: "Jezus van Nazaret komt voorbij." Dan begint Bartimeüs hard te roepen: "Jezus, heb medelijden met mij!" De mensen die vooraan lopen zeggen boos tegen hem: "hou toch je mond!" Maar hij schreeuwt nog veel harder: 'Jezus, heb medelijden met mij!' Jezus blijft staan. Hij zegt tegen de mensen: 'Roep hem eens bij me.' Dat doen ze. Ze gaan naar Bartimeüs toe. 'Kom, man, opstaan,' zeggen ze tegen hem. "Hij roept je." Bartimeüs loopt naar Jezus toe. Jezus vraagt hem: "wat moet ik voor je doen?" "Ik wil kunnen zien, Heer," antwoordt Bartimeüs. Dan zegt Jezus: "je zult kunnen zien. Omdat je zoveel vertrouwen in mij hebt. Meteen kan Bartimeüs zien. Wat is hij blij!

>>

Zou je niet graag Jezus horen vragen aan je: 'wat zou je willen dat ik voor je doe?' Laten we niet over het hoofd zien dat Jezus hem deze vraag stelt. Hij vindt het belangrijk dat Bartimeüs zijn wensen kenbaar kan maken. Dat is al enorm belangrijk voor Bartimeüs. Hij wordt erkend en behandeld als een persoon die er toe doet in plaats van aan de kant geschoven te worden.

En Bartimeüs zegt: 'Ik wil zien!' Dit lijkt een voordehand liggend antwoord. Maar laten we dieper graven.

Mensen krijgen veel van hun informatie over de wereld via hun gezichtsvermogen. Als we de dingen beter zien, kunnen we effectiever handelen. Een klein voorbeeld: heb je ooit gerommeld met je sleutel als je 's avonds laat in het donker thuiskomt, omdat je het slot niet goed kun zien? Overdag zien we echter goed genoeg om gewoon de deur te openen en het huis binnen te lopen.

In de 'oudheid', net als nu, beschouwden mensen 'zien' als een metafoor voor 'dieper begrip'. Net als mijn sleutel voorbeeld, zo gaat het ook met 'perspectief'. Als we dingen beter zien en begrijpen, kunnen we het leven met meer verzekerdheid betreden.

Een gezond perspectief begint bij onze input: we moeten dingen helder zien, zoals ze zijn. Hoeveel blogs je leest of nieuwsprogramma's je ook bekijkt, het blijft het topje van de ijsberg. We hebben een bril nodig om al die informatie te kunnen interpreteren. We hebben ook hulp nodig om van hoofdkennis naar hartkennis te gaan. Een gezond perspectief gaat namelijk ook over relaties. We hebben een goede manier nodig om onszelf en andere mensen te begrijpen. Aangezien we onszelf al niet altijd goed kennen, is het niet gemakkelijk om de hoop, vreugde, pijn en onzekerheden die anderen ervaren te zien. Kortom, we hebben hulp nodig met ons gezichtsvermogen!

Tweede tekst: Lukas 11:34-35, met Jezus aan het woord

Het oog is de lamp van het lichaam. Als je oog helder is, is je hele lichaam verlicht. Maar als het troebel is, verkeert je lichaam in duisternis. Let dus op of het licht dat in je is, niet verduisterd is.

Jezus zegt dat het oog de lamp van je lichaam is. Omdat lampen bedoeld zijn om licht te geven, is ons 'oog' belangrijk. Jezus heeft het hier over een gezond oog—en daarmee bedoelt hij een gezond perspectief. Als het oog helder is, krijgen we veel licht. Het oog functioneert zoals het hoort. Als je perspectief helder is, brengt het ook licht. Als je perspectief troebel is, ervaren we verduistering.

Onze **derde tekst** vandaag werpt hier "enig licht" ;-)) op. Doormiddel van een gelijkenis geeft Jezus een voorbeeld van een perspectief dat niet goed functioneert. Mattheus 20v1-15. Alweer de kijkbijbel.

>>

Iemand heeft een wijngaard. Hij is de heer van de wijngaard. Vroeg in de morgen gaat hij op weg. Hij gaat mensen zoeken om bij hem te werken. Hij gaat naar het marktplein, waar de arbeiders zijn. Hij spreekt met ze af: als dagloon een zilverstuk, en hij stuurt ze naar zijn wijngaard. Midden op de dag gaat de heer weer naar het marktplein. Daar ziet hij mensen die nog geen werk hebben. "Kom ook werken in mijn wijngaard," zegt hij tegen hen. "ik zal jullie een eerlijk loon geven". En zij gaan aan het werk. Tegen de avond gaat de heer weer de straat op. Nog steeds zijn er mensen die geen werk hebben. "waarom hebben jullie geen werk?" vraagt hij. "niemand heeft ons gevraagd..." antwoorden ze. "komen jullie ook naar mijn wijngaard!" zegt hij. Aan het eind van de dag zegt de heer van de wijngaard tegen zijn opzichter: "Geef de arbeiders hun geld. Eerst de mensen die het laatst geroepen zijn." De mensen die pas om vijf uur begonnen zijn krijgen allemaal een zilverstuk. De arbeiders die 's morgens vroeg zijn begonnen denken: Wij zullen wel meer krijgen. Maar zij krijgen ook een zilverstuk. Ze mopperen tegen de heer van de wijngaard: "dat is niet eerlijk!" "waarom krijgen zij evenveel als wij? Wij hebben de hele dag gewerkt, van morgen, vanmiddag in de hete zon, tot vanavond toe." Maar de heer zegt tegen hen: "Beste vriend, ben ik oneerlijk? We hebben afgesproken: een zilverstuk. Dus je krijgt een zilverstuk. Ik wil de laatsten hetzelfde geven; Dat mag, toch? Of ben je soms jaloers, omdat ik goed ben voor die anderen?"

>>

Als de arbeiders van de eerste uur klagen, stelt de baas hen twee vragen:

1. mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil?

En 2. Ben je nu jaloers en boos op mij vanwege mijn goedheid?

De oudere vertalingen zowel in het Engels als in het Nederlands geven een accurater vertaling van de tweede vraag: (Statenvertaling: Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?)

Jezus gebruikt het woord oog. Hij heeft het hier over onze perspectief! Laten we inzoomen op deze twee vragen van de landheer. Aangezien we vandaag naar het gezichtsvermogen kijken, zullen we eerst naar de tweede vraag kijken.

De vraag is 'zijn je ogen nu jaloers/boos omdat ik goed ben?'

Het verhaal draait inderdaad om een dag van **een goede man**, een landheer. Door grote persoonlijke inspanning heeft Hij werk kunnen geven aan iedereen die zoekend was. De landheer is veel meer dan we denken. Over de hele dag is hij meerdere malen naar de markt gegaan om mensen uit te nodigen om te komen werken. Hij verzekerde zelfs de laatsten-- die misschien niet erg goede werkers waren — dat ze welkom waren en eerlijk betaald zouden worden. Hoewel de baas een rentmeester heeft, gaat hij de arbeiders persoonlijk zoeken. Hij investeert in alle mensen die bij hem willen komen werken. Aan het einde van de lange dag is iedereen betaald, en komen wat werkenden van het eerste uur naar hem toe. Ze klagen omdat hij de allerlaatste werkers dezelfde loon geeft als zij. "Niet eerlijk!", roepen ze. De baas wijst hen er vriendelijk op dat hun oog troebel is. Ze hebben geen helder zicht op het grotere plan van de vrijgevige landheer. Ze zien alleen hun eigen verwrongen perspectief. De baas heeft blijkbaar veel meer op het oog dan "het werk gedaan krijgen".

Dit verhaal staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van een antwoord dat Jezus geeft aan Petrus (hoofdstuk 19:27). Petrus had Jezus gevraagd: "Zie, wij hebben alles achtergelaten en zijn u gevolgd; wat zal er dan voor ons zijn?" Petrus maakte zich zorgen over zijn positie. Er is veel meer in Jezus' antwoord, maar vandaag houden we het bij het gezonde perspectief waar Jezus hem op wijst. Petrus heeft een probleem omdat hij Gods genade nog niet goed kent.

De andere vraag die de baas hun stelt, geeft ons meer informatie:

hij zegt: "jongens, kan ik niet met mijn eigen middelen doen wat ik wil?"

Het is een retorische vraag. De arbeiders moeten zeggen 'ja, dat kan inderdaad'. Hij is vrij. In zijn domein gebruikt een baas zijn vrijheid zoals hij dat wil.

Wat we hier zien, is dat DEZE BAAS samen optrekt met arbeiders die hij met waardigheid en vrijgevigheid behandelt. De 'wereld van onze baas' noemt de Bijbel 'Gods koninkrijk'. Zoals de eerste volgelingen begrijpen we Gods koninkrijk nog lang niet zo goed. Wat we wel beter begrijpen, is wat we zien om ons heen. We zien dictator-koningen die 'heersen over zijn onderdanen', hun winst maximaliseren en zonder omkijk met zijn privéjets naar Ibiza vliegen. Onze wereld is vaak op dat bestuur gebaseerd. Wij 'stappen' daarom gemakkelijk in dit systeem — en voor dat je het weet denk je dat het niet anders kan.

Jezus herinnert Petrus hier aan de nieuwe realiteit dat hij altijd al aankondigt. Jezus vertelt ons deze gelijkenis opdat we God beter leren begrijpen. God is vrij om vrijgevig te zijn voor iedereen. Hij ziet ons allemaal als zijn vrienden en geliefde kinderen. In de Lucas-tekst lezen we dat Jezus ons uitnodigt om er goed op te letten dat ons oog niet 'troebel' is. Wat kan dit betekenen in het licht van deze gelijkenis?

Een troebel oog accepteert niet dat Gods koninkrijk van genade en barmhartigheid de realiteit is. Iemand met een troebel oog gelooft leugens dat hij en andere mensen niets waard zijn. Een troebel oog is gekoppeld aan een ander besturingssysteem.

Een gezond oog blijft Gods realiteit omarmen. Dit is heel mooi. Hoe komen we daar? In het kort een paar gedachten van onze teksten vandaag:

1. We mogen in de voetstappen treden van Bartimeüs, en naar Jezus toegaan om genezing
2. We kunnen God aanbidden voor wie hij is, Zoals Jezus Hem aan ons laat zien.
Barmhartigheid is zijn gekozen 'besturingssysteem', de motor van zijn koninkrijk.
3. We kunnen openstaan voor de hulp van de Heilige Geest.
>Om verder te gaan met onze analogie: we kunnen de Heilige Geest de leiding geven over de lenzen waardoor we zien. Dat is een onderdeel van genezing. Soms hebben onze lenzen een 'update' nodig. Soms krijgen we vlekken. De Heilige Geest richt onze ogen ook op kansen om onze perspectief te veranderen.

Met een gezond oog kunnen we verder kijken dan alleen "wat zal er dan voor ons zijn?" Die vraag mogen we zeker stellen. Het laat zien dat je je niet veilig voelt, en dat is menselijk.

Het draait om je kennis van diegene aan wie je je vraag stelt. Als je in de veronderstelling bent dat God goed is, en dat hij ons uitnodigt om mee te bewegen met hem, dan voelen we ons veilig, ook als omstandigheden onduidelijk of roerig zijn. Dan wordt je vragen en onzekerheden omgebogen in een houding waarin we opener staan.

Afsluiting

Twee weken geleden sprak Hans over 'leven in de wereld maar niet van de wereld'. Vandaag hebben we geleerd dat God ons graag wil toerusten om de uitdagingen in de wereld aan te gaan: met Zijn nieuwe besturingssysteem van genade - volledig bijgewerkt. Vandaag is de laatste zondag van augustus. We gaan een nieuw seizoen in. Wellicht heeft u in de nieuwsbrief gelezen dat u uitgenodigd bent om de eerste drie maandagavonden van september samen met het oudsten en bestuur te bidden. We willen samen God aanbidden, en ons afstemmen op wat Hij in al zijn Barmhartigheid door ons in deze wereld wil doen.

Alvast noteren in je schriftje! ;-)